

С Т А Н О В И Щ Е

по конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 2.1. Филология (Синтаксис и прагматика на португалския език), обявен от Софийския университет „Св. Климент Охридски“ в ДВ, бр. 16 от 24.02.2012 г.

от проф. дфн Силвия Ботева

Единствен кандидат в конкурса е главен асистент д-р Донка Николаева Мангачева. От 1999 г. Д. Мангачева преподава в катедра „Испанистика и португалистика“, където води различни практически и теоретични дисциплини, между които стилистика, синтаксис, прагматика на съвременния португалски език.

Изследователските търсения на Д. Мангачева също са свързани със споменатите научни области. Тя е автор на две монографии, на над 30 научни статии, на учебни помагала. Докторският ѝ труд е посветен на подбудителния изказ в португалския език. Така определеният обект на проучване препраща на първо място към полето на лингвистичната прагматика. Авторката съумява по убедителен начин да обвърже функционално-прагматичните параметри със синтактико-структурните характеристики на изказите за подбуда, както и с детайлен семантичен анализ.

Монографията „Диалогичното единство *подкана – отговор* (върху материал от португалски език), изд. Изток – Запад, София, 2012 г., с която Д. Мангачева участва в настоящия конкурс, е своеобразно продължение на проблематиката за подбудата – в този труд акцентът пада върху спецификата на ответната реакция на подбудителния изказ, която се разглежда като част от диалогичното единство *подкана – отговор*.

Работата е много добре структурирана. Първата част има програмен характер – в нея се разглеждат основни теоретични въпроси, имащи отношение

към третираната тема и се уточняват методите на анализ. Най-същественят и най-общ въпрос е, разбира се, въпросът за словесното общуване и за езика като интерактивна система, чиято най-важна функция е комуникативната. Друг важен въпрос е този за равнищата на езиковата употреба. Разграничението, което се прави между изречение, изказ, изказване, речев акт, речево събитие е ясно и оперативно.

Проблемът за действията в речевото събитие се обвързва с наличието на взаимообусловени двойки речеви актове, което логично води до съсредоточаване на вниманието върху двойката *подкана – отговор*. Убедително е тълкуването на подбудата като типичен речеви акт, предполагащ илокутивна сила.

Специално място се отделя на методологичните и теоретични трудности, свързани с характеризирането и класификацията на репликите – отговор на подбудителния акт. Това обяснява подробното представяне на възгледите на редица автори, разглеждащи словесната реакция на адресата и основните типове комуникативна реакция. На тези основни типове е посветена същинската аналитична част на работата.

Изследването се опира на достатъчно представителен корпус от примери, извлечени от произведения на съвременни португалски автори. Коректно се уточнява, че на този етап в корпуса не са включени автентични масиви от устна речева продукция. В отделни глави се разглеждат съответно реакцията – съдействие, реакцията – противодействие, реакцията – бездействие, както и комбинирането на различни видове комуникативно поведение. Задачата на авторката е да направи възможно най-пълното им описание на първо място от прагматична и дискурсивна гледна точка, а целта – да систематизира различните комуникативни действия, изграждащи ответната реплика – такива например са възприетото комуникативно поведение, готовността за съдействие или не, оценка на предлагания поведенчески модел, ценностна нагласа и др. Словесната реакция се разглежда като неразделна част от социален модел, включващ два вида комуникативни ходове, които се осъществяват в рамките на

разглежданото диалогично единство. Д. Мангачева отделя подобаващо място и на синтактико-прагматичния анализ на изказа като основна градивна единица на диалога. Всяка глава завършва с таблица, в която ясно и последователно са обобщени наблюденията върху основните характеристики на изказа за отговор.

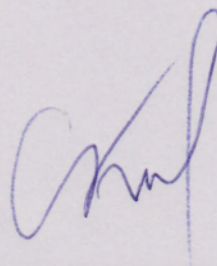
Трудът на Д. Мангачева е оригинално, стойностно и задълбочено изследване както с избрания обект на анализ, така и с постигнатите резултати.

Част от останалите публикации, с които Д. Мангачева участва в настоящия конкурс, също са с прагмалингвистична насоченост – например *As frases imperativas de forma reduzida: o desafio da configuração linguística* (IberoSlavica 2010), *(Не)вежливото обръщение в португалския език* (Международна научна конференция „Езикови и межкултурни предизвикателства на вежливостта“, София, 2011).

Като оценявам високо научните постижения и приноси на гл. ас. д-р Донка Мангачева в областта на лингвистичната прагматика, както и ползотворната ѝ и многопосочна преподавателска дейност, предлагам с пълна убеденост да ѝ бъде присъдено академичното звание „доцент“ по професионално направление 2.1. Филология (Синтаксис и прагматика на португалския език).

София, 01.07.2012 г.

Подпис:

(проф. дфн Силвия Ботева)